

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Autonomie vysokých škol a jejich financování v českých zemích v letech 1848-1939 = The autonomy of higher education institutions and their financing in the Czech lands in 1848-1939
/ Lukáš Fasora, Anna Pečinková – cze

In: Český časopis historický = The Czech Historical Review -- ISSN 0862-6111 -- Roč. 118, č. 1 (2020), s. 68-108.

Vývoj akademické autonomie v českých zemích a její vztah k proměňující se roli státu a závislosti vysokého školství na státním financování. Autoři probírají historii zvláštního postavení univerzity a potažmo vysokých škol mezi statusem samosprávné korporace a státního ústavu. Podrobně je zpracována finanční administrativa mezi univerzitou a ministerstvem školství. Článek se dotýká humboldtovského modelu univerzity a přejímání vzorů z Pruska. Zmiňuje i česko-německé vztahy.

dějiny školství ; akademická svoboda ; akademický senát ; politická moc ; vysoká škola ; univerzita ; ministerstvo školství ; veřejné prostředky ; financování ; Česko ; humboldtovská univerzita ; profesorský sbor ; česko-německé vztahy ; 1848-1939

<http://katalog.npmk.cz/documents/514676>

2.

Dyslexie a cizí jazyky / Olga Zelinková – cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 7, č. 5 (2020), s. 27-29.

Autorka se v textu zabývá problematikou výuky cizích jazyků u dětí s dyslexií. Jak cizí jazyk vyučovat, aby žák dosáhl co nejlepších výsledků. Jako výchozí aktivitu doporučuje audioorální kurz, čtení následuje v souvislosti s osvojením čtení v češtině. Zadané písemné úkoly by měly odpovídat aktuální úrovni vědomostí. Další důležité oblasti ve výuce jsou: fonemické uvědomění, řeč, paměť, koncentrace pozornosti. U každé oblasti jsou uvedeny náměty pro práci v hodině. Autorka se také věnuje obsahu výuky, hodnocení a klasifikaci a stylům učení. Podrobnější doporučení lze najít v knize kolektivu autorů *Dyslexie a cizí jazyky* (Pasparta, 2020).

žák ; porucha učení ; dyslexie ; speciální vzdělávací potřeby ; jazyková výuka ; cizí jazyk ; obsah výuky ; písemný projev ; technika čtení ; řečová dovednost ; paměť ; pozornost ; hodnocení žáka ; audioorální cvičení ; podpůrná opatření

<http://katalog.npmk.cz/documents/478597>

3.

Historicky významné budovy jako cíl petrologické exkurze = Historical buildings as subject of school petrological field trip / Jana Poupová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Biologie, chemie, zeměpis : časopis pro výuku přírodovědných předmětů na základních a středních školách -- ISSN 1210-3349 -- Roč. 30, č. 3 (2020), s. 15-20.

Článek přináší návod na petrologickou exkurzi v prostředí města, konkrétně Starého Města a Nového Města v Praze, zaměřenou na poznávání stavebních materiálů historických budov. Exkurze je pěší, poznávanými materiály jsou např. pískovec, granit, vápenec a další. Žáci dále poznávají stavby vybudované v různých historických obdobích, od slohu románského až po stavby 20. století. Předložen je i návod pro učitele, jak organizovat exkurze i v jiných částech Prahy. Doporučená literatura pro učitele. Úkoly, které plní žáci. Určeno pro střední školy.

geologie ; učivo ; forma výuky ; exkurze ; budova ; historické hledisko ; střední škola ; Praha (Česko) ; kamenné stavby ; historický vývoj ; stavební materiály ; petrologie

<http://katalog.npmk.cz/documents/478543>

4.

Inovace v pedagogické diagnostice školní zralosti / Alena Lucová -- cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 9, č. 9 (květen 2020) (2019/2020), s. 42-43.

Autorka článku, ředitelka MŠ Laudova se speciálními třídami v Praze 6, popisuje programy, které školka začala používat k pedagogické diagnostice. Aktivity školky a spolupráce s rodiči i veřejností poskytují dětem vstřícné a empatické prostředí. Školka využívá různé programy, metody a projekty zaměřené na pohodu prostředí, zdravé učení a individualizaci ve výchově i vzdělávání. Zejména individualizovaný přístup je podporován novou pedagogickou diagnostikou iSophi, která reaguje na potřeby a možnosti pedagogů v prostředí MŠ. Je pomocníkem při ověřování školní zralosti dětí. Dalším nástrojem od firmy iSophi je SMART, který propojuje tradiční stavebnici s tabletem. Ukázala se přínosnost těchto postupů pro děti, rodiče i pedagogy.

mateřská škola ; speciální třída ; pedagogická diagnostika ; individuální přístup ; výchovný program ; předškolní výchova ; školní zralost ; stavebnice ; iSophi ; tablety (počítače)

<http://katalog.npmk.cz/documents/477718>

5.

Jak podpořit žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí? / Michaela Kučerová ; [Autor interview] Kateřina Lánská -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zvoní! : časopis o inkluzivním vzdělávání -- Roč. 7, č. [17] (2019), s. 7-9.

Shrnutí přednášky z konference Jak řešit těžkosti s inkluzí, která se konala 21.5.2019 v Praze. Přednášející Michaela Kučerová nejprve vysvětlila, v čem spočívá sociální vyloučení (děti nerozumějí běžným situacím a pokynům a chovají se tak, že překračují nepsaná společenská pravidla. Mají nedostatek podnětů, nedostatek širších vztahů v komunitě, zažívají diskriminaci na základě etnika aj.). Nenavštěvují žádné společenské či kulturní akce a nemají zkušenost s jinou autoritou než s rodičovskou. Učitel by jim tedy měl vysvětlovat i zdánlivě jasné věci v jim srozumitelném jazyce a měl by u zmíněných dětí podporovat důvěru k dospělým. Neexistuje jeden platný postup, metoda nebo intervence, jak problém řešit. Podporu potřebují i samotní učitelé, a to jak ze strany týmu školy, tak i podporu ve formě spolupráce s vnějšími subjekty.

inkluzivní vzdělávání ; výuka ; socioekonomický status ; sociálně znevýhodněný ; nesprávné chování ; sociální vyloučení ; Romové ; vztah učitel-žák ; výklad ; rodina ; společenství ; interpersonální vztahy ; inkluze

<http://katalog.npmk.cz/documents/478998>

6.

Pohádky v životě předškoláka / Lucie Kvasničková – cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 27, č. 6 (červen) (2020), s. 16-17.

I přesto, že si dnešní děti spíše hrají na hrdiny současných pohádek, je dobré uchovat i ty klasické. Hrají v životě dětí důležitou úlohu - dokáží pomoci v boji se strachem, učí rozlišovat mezi dobrem a zlem a posilují pouto mezi dítětem a rodičem, který pohádky čte. Důležitost pohádek dále tkví v tom, že je děti poslouchají od svých nejbližších, dochází k rozvoji komunikace, hrdina je pro děti dobrým vzorem, příběhy podněcují představivost a fantazii. Pohádky mají svou psychologii a své archetypy. Často jsou tématem našich vzpomínek z dětství.

předškolní věk ; předškolní dítě ; čtení ; hlasité čtení ; pohádka ; vztah rodiče-dítě ; interpersonální vztahy ; strach ; představivost ; pedopsychologie ; dobro a zlo ; hrdinové

<http://katalog.npmk.cz/documents/477637>

7.

Příčiny používání povrchových strategií řešení slovních úloh a jak jim předcházet / Naďa Vondrová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 -- Roč. 28, č. 2 (2020), s. 66-93.

Při použití povrchových strategií řešení slovních úloh se žáci nepokusí o představu situace, ale snaží se matematický model slovní úlohy vyvodit z různých povrchových aspektů zadání slovní úlohy. Popsány jsou různé příčiny používání těchto strategií. Pozornost je věnována vlivu použitých čísel a tzv. signálních slov v zadání i strategii zařazení řešené úlohy do určitého typu. Uvedena jsou didaktická doporučení a příklady z rozhovorů s žáky nad řešením slovních úloh.

matematika ; didaktika ; řešení úloh ; učení řešením problémů ; žák ; interview ; slovní úlohy

<http://katalog.npmk.cz/documents/513591>

8.

Satisfakční a stimulační efekty organizovaného vzdělávání seniorů = Organized learning as a factor of stimulation and satisfaction in lives of elderly citizens / Oldřich Čepelka -- cze --
Obsahuje bibliografické odkazy

In: Lifelong learning = Celoživotní vzdělávání -- ISSN 1804-526X -- Roč. 9, č. 3 (2019), s. 23-42.

Uvedeny jsou výsledky dvou dlouhodobých evropských výzkumů se zaměřením na vzdělávání dospělých Adult Education Survey a The Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe se zaměřením na vzdělávání seniorů starších 65 let, které probíhaly v letech 2011 a 2016. Dále autor uvádí přehled současné nabídky organizovaného vzdělávání pro seniory v České republice (univerzity třetího věku, akademie třetího věku, kluby seniorů, komunitní centra aj.) V motivaci seniorů k organizovanému vzdělávání převažují potřeby a s nimi spojené zájmy, hodnoty a postoje. Jedná se zejména o tendence k aktivitě, k sebenaplnění, k sebeuznání.

vzdělávání dospělých ; starší člověk ; odchod do důchodu ; výsledek výzkumu ; univerzita třetího věku ; společenské středisko ; aktivizující metoda ; sebeúcta ; seberealizace ; sebeuvědomění ; Česko ; Evropská unie ; věk 65+ ; senior ; důchodce ; akademie třetího věku ; kluby seniorů ; komunitní centrum ; 2011 ; 2016

<http://katalog.npmk.cz/documents/478909>

9.

Sebedeterminační teorie ve školní praxi / Libor Komárek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy:
3

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 7, č. 5 (2020), s. 2-4.

Sebedeterminační teorie je aktuální a aktivně zkoumaný přístup k motivaci člověka, na kterém mohou pedagogové a poradci postavit nejen moderní styl výuky, ale hlavně vytvořit prostředí, ve kterém se žáci budou cítit motivováni k činnostem, které přirozeně vyplývají z jejich zvědavosti, objevování světa kolem sebe a hledání si svého místa v něm. Sebedeterminační teorii autor

představí v několika článcích v dalších číslech časopisu. V úvodu vysvětluje, jaký vliv má motivace extrinsická, intrinsická a amotivace na chování žáka a uvádí příklady.

škola ; žák ; chování žáka ; motivace ; psychologie učení ; způsobilost ; dovednost ; postoj žáka ; pracovní postoj ; zájem ; samostatnost ; poradce ; sounáležitost ; determinace

<http://katalog.npmk.cz/documents/478559>

10.

Souvislosti mezi úzkostností a akademickou úspěšností u vysokoškolských studentů učitelských oborů = The link between anxiety and academic achievement among university students of the teacher training programmes / Lucie Křeménková, Michaela Pugnerová, Simona Dobešová Cakirpaloglu -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Lifelong learning = Celoživotní vzdělávání -- ISSN 1804-526X -- Roč. 9, č. 3 (2019), s. 7-22.

Uvedeny jsou výsledky analýzy souvislosti mezi úzkostností a akademickou úspěšností studentů. Cílem studie bylo ověření možné praktické využitelnosti těchto poznatků v rámci koncepce podpory akademické úspěšnosti u studentů učitelských oborů. Výzkumu se účastnilo 411 studentů (průměrný věk 24,68 let), dotazníky byly zpracovány pomocí Pearsonovy korelační analýzy a regresní analýzy. Výsledky výzkumu naznačují, že vyšší míra úzkostnosti má spojitost s horšími dosaženými výsledky v průběhu celého studia, naopak nižší míra úzkostnosti souvisí s lepší schopností zorganizovat si čas, s lepší schopností zapadnout do třídního kolektivu, s adaptováním se na studijní život a s lepší schopností zvládat celkové nároky studia.

analýza ; výsledek výzkumu ; úzkost ; školní úspěšnost ; prospěch ; školní neúspěch ; student ; vysoká škola ; vysokoškolské studium ; vysoká škola pedagogická ; vzdělávání učitelů ; pedagogické vzdělávání

<http://katalog.npmk.cz/documents/478784>

11.

Spolu, a přece odděleně : vnitřní diferenciacie na druhém stupni základních škol / Jana Navrátilová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : odborný časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 145, č. 1 (září 2020) (2020-2021), s. 21-27.

V jednom z předcházejících čísel časopisu Komenský se autorka věnovala komunikaci mezi učitelem a žáky v diferencovaných skupinách. Data pocházela od žáků 6. třídy základní školy, kdy se v předmětech český jazyk a matematika využívala vnitřně diferencovaná výuka. V předloženém textu se autorka zaměřuje na otázky týkající se toho, podle jakých učebních charakteristik učitelé rozdělují žáky do skupin a jak tyto charakteristiky zjišťují, zda si každá škola volí vlastní kritérium výkonnosti a jakým způsobem si učitelé připravují výuku do diferencovaných

skupin. Výzkum byl proveden na pěti brněnských ZŠ, které v hlavních předmětech volí kombinaci heterogenní a homogenní výuky.

základní škola ; druhý stupeň ; čeština ; matematika ; forma výuky ; diferencovaná výuka ; vyučovací metoda ; skupinová práce ; skupinové vyučování ; výkon ; vzestup výkonnosti ; efektivnost vzdělávání

<http://katalog.npmk.cz/documents/479038>

12.

Spolupráce ve vzdělávání mezi veřejnými knihovnami a školami : výsledky celostátního průzkumu 2019 / Vladana Pillerová, Pavlína Mazáčová, Vít Richter – cze

In: Čtenář : měsíčník pro práci s knihou -- ISSN 0011-2321 -- Roč. 72, č. 6 (2020), s. 228-232.

Výsledkem jednání mezi ministerstvem školství a ministerstvem kultury v květnu a červnu 2019 bylo určit společné aktivity ve vztahu škol a veřejných knihoven. K tomu je nutné legislativní řešení podpory spolupráce knihoven a škol i zlepšení možnosti knihoven využívat dotační programy MŠMT pro rozvoj spolupráce se školami v oblasti vzdělávání. Do průzkumu se zapojilo 841 knihoven a jejich poboček. Článek informuje o aktivitách knihoven pro školy a jejich intenzitě, tématech vzdělávání, stylu vedení knihovnických lekcí, podmínkách knihoven pro uskutečnění aktivit a o roli pracovníků knihoven. Konkrétní údaje v grafech.

knihovna ; knihovník ; škola ; spolupráce ; spolupráce ve výchově ; vzdělávání ; činnost ; průzkum ; veřejná knihovna ; Česko. ; Ministerstvo kultury České republiky ; Česko ; 2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/477740>

13.

Studentská hodnocení výuky s využitím dotazníku CEQ : analýza zahraničních zkušeností / Kateřina Juklová, Martin Chvál, Stanislav Michek, Jindra Vondroušová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogická orientace -- ISSN 1211-4669 -- Roč. 29, č. 3 (2019), s. 290-335.

Course Experience Questionnaire (CEQ) představuje jeden z celosvětově nejvyužívanějších dotazníků k hodnocení výuky studenty. V úvodu je uvedeno teoretické zázemí vzniku dotazníku. Následují výsledky analýzy 103 empirických a přehledových studií popisujících zkušenosti s tvorbou, ověřováním i využíváním dotazníku ve více než 20 zemích světa. V závěru je diskutován možný přínos dotazníku pro studentská hodnocení v podmínkách českého vysokého školství. hodnocení školy ; hodnocení výuky ; student ; vysoká škola ; dotazník ; výsledek výzkumu ; mezinárodní šetření

<http://katalog.npmk.cz/documents/478598>

14.

Učitelé budoucích učitelů a jejich pojetí výuky = Teachers of future teachers and their concept of teaching / Hana Kasíková, Josef Valenta -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Lifelong learning = Celoživotní vzdělávání -- ISSN 1804-526X -- Roč. 9, č. 3 (2019), s. 43-65.

Jedná se o dílčí výstup z výzkumu Učitelé učitelů: profesní dráhy a pojetí výuky, který je součástí projektu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy s názvem Životní dráhy, životní styly a kvalita života z pohledu individuální adaptace a vztahu aktérů a institucí. Teoretická část příspěvku je věnována různým přístupům k výuce (přístup orientovaný na obsah, přístup umožňující studentům učit se aktivně, přístup orientovaný na změnu myšlení). Dále jsou prezentovány výsledky kvalitativního šetření, založeného na rozhovorech s deseti akademiky působícími v učitelském studiu. Jako problém označují respondenti vztah mezi teorií a praxí ve výuce budoucích učitelů na vysoké škole a ve své práci usilují o jeho řešení.

vysoká škola pedagogická ; učitel ; vysokoškolský pedagog ; výuka ; výsledek výzkumu ; profese ; profesní dráha ; životní úroveň ; aktivizující metoda ; vyučovací metoda ; forma výuky ; interview ; teorie ; praxe ; vzdělávání učitelů ; pedagogické povolání ; kvalita života

<http://katalog.npmk.cz/documents/513793>

15.

Výtvarný projev malých školáků / Ivana Bečvářová – cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 27, č. 8 (říjen) (2020), s. 14-15.

Rozvoj tvořivosti v první třídě a úměrná míra svobody, která vybízí k experimentování. Jak vypadá výtvarný projev malého školáka (od 6-7 do 10 let). Stadia jeho kresebného projevu, nejčastější témata (diferencují se podle věku, zájmu a pohlaví). Častá kritika či nerespektování originality může negativně poznamenat "tvůrčí odvahu" žáka. Jak souvisí výtvarný projev s vývojem grafomotoriky. Zdokonalování koordinace ruky a oka, tipy na nácvik.

výtvarný projev ; výtvarná výchova ; základní škola ; první stupeň ; grafomotorika ; vývoj dítěte ; pohlavní rozdíl ; věk ; koordinace pohybu

<http://katalog.npmk.cz/documents/478749>